LA POR

Germà Bel

(Publicat a *La Vanguardia*, 3 de juliol de 2012)

El darrer baròmetre polític del CEO estableix per primera vegada que una majoria de catalans, el 51%, votaria a favor en un referèndum per la independència, un 21% votaria en contra, un 21% no votaria, i un 7% no sabria què fer. Sabem que les enquestes poden reflectir deficientment el que passaria si realment es fes un referèndum. Així que posem-hi tots els condicionals necessaris. Tanmateix, és clara a Catalunya la tendència favorable a majors quotes de sobirania política i econòmica, quan no a la sobirania màxima–en el marc de la integració europea, és clar.

Com a reacció al baròmetre, els dos principals dirigents catalans de partits estatals, Alícia Sánchez Camacho, del PP, i Pere Navarro, del PSC, coincidien (per separat) a dir que la independència empobriria Catalunya. És una valoració legítima, hereva de dècades en que es creia que la prosperitat econòmica es basava en tenir mercats captius per poder-hi exportar productes i fer superàvit comercial. No s'hi adiu, però, amb el poc que sabem de l'Economia: la riquesa de les nacions es basa en l'acumulació de capital –amb un paper crucial de l'estalvi-, de les capacitats humanes –sovint anomenat capital humà-, i de la capacitat d'innovació. A tot això hi ajuden molt més els mercats oberts i la competència, que esperonen actituds i aptituds, que no pas els mercats captius i altres nostàlgies de l'autarquia.

Moltes decisions col·lectives són complexes, i quasi sempre es poden trobar aspectes positius i negatius en els canvis o en la preservació de l'estatus quo. Per això els debats de política pública es miren des de diferents perspectives. Però, promoure la por no és una tàctica guanyadora en societats obertes i lliures, perquè és un camí que només ofereix resignació i frustració. En aquest àmbit em sembla destacable l'aportació de la Sra. Delegada del Govern d'Espanya a Catalunya, quan per allà a l'abril ens advertia que una Catalunya independent seria un dels estats més pobres d'Europa: la independència ens faria sortir de la UE, i s'aplicarien aranzels del 40% mentre no es produís el reingrés, i això "en el millor dels casos, i si ningú ho vetés". Hem de creure a la Delegada del Govern si ens avisa que el Govern del que n'és Delegada faria possibles i impossibles per empobrir ciutadans que avui diu considerar propis. Clar que d'ací a que un eventual Estat de Catalunya no arribés al nivell de relacions econòmiques i comercials que ja tenen països com Marroc i Israel (i això per no parlar de l'Espai Econòmic Europeu, que ja són paraules majors). Tot plegat, massa semblant a la reacció del mal tractador davant d'una amenaça de divorci.

Els responsables polítics o representants institucionals d'àmbit estatal contraris l'Estat propi tindrien molt més èxit i capacitat de persuasió si es donessin una volta pel Regne Unit, i -en tornar- diguessin lo que allí és costum: "com no pot ser d'altra forma, els poders estatals respectaran la voluntat lliurement expressada pels catalans". O no?